

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2017

HUNGARIAN

HIGHER LEVEL

Thursday, 8 June

09:30 - 12:30

Olvassa el a következő szöveget, és válaszoljon érthetően magyarul az I., II. és III. részben feltett kérdésekre!

Az elérhető maximális pontszám 100 pont

Perszonalizált világ

1. Az ipari forradalom egyik legnagyobb vívmánya a tömeggyártás volt, amikor a gépek képessé váltak több ezer, azonos minőségű termék legyártására. Amellett, hogy leszorította az árakat, ez egyben demokratizálta is a világ nagy részét: mindenki számára elérhetővé tette ugyanazokat a termékeket. Manapság viszont az emberek nem egyforma, hanem személyre szabott dolgokra vágnak, így a XXI. század a perszonalizációról is szól.

2. Az utóbbi tíz évben a médiatartalom-fogyasztási trendek szignifikáns változást mutattak a digitális fejlődés hatására, az internetes szolgáltatások bővülésével több időt töltünk videótartalmak fogyasztásával, mint valaha. A szolgáltatók emiatt személyre szabott ajánlásokat nyújtanak a felhasználónak, ezzel elősegítve a megfelelő tartalmak megtalálását. A végfelhasználók szemszögéből a szolgáltatás felé irányuló implicit elvárás egyrészt az, hogy a felhasználó minél hamarabb megtalálja a preferált tartalmakat, elrejtve előle a számára irreleváns lehetőségeket, másrészt változatos, friss és érdekes listákat mutasson. A felhasználói élmény növelésével emiatt érdekesebbnek találja az elérhető tartalmakat, és valószínűbben fog visszatérni, vagy többet fogyasztani. Bár az ajánlórendszer közvetlenül a felhasználói élmény növelésére irányul, végső soron üzleti érdekeket hivatott szolgálni. Ez a tendencia a digitális világban is megjelent. Ami például a különböző honlapokon lévő szalaghirdetésekből látható, az mind a korábbi internetes keresések eredménye. Ma már kevesen lepődnek meg azon, ha egy autómárka vagy akár egy kávéfőző gép guglizása után minden honlapon ilyen termékeket bemutató hirdetésekbe ütköznek. Egy dolog azonban továbbra is sztenderdizált: a hirdetés tartalma.

3. Ezen akart változtatni tavaly a Universal Pictures nevű amerikai filmgyártó cég, amikor a magyar mozikban is bemutatott Straight Outta Compton (Egyenesen Comptonból) című filmet reklámozta. A Facebookkal közösen elkészítettek négy különböző előzetest: egy általánost, egyet a fehéreknek, egyet az afroamerikaiaknak, egyet pedig a spanyol ajkú népességnek. A három speciális előzetes valamelyikét a Facebook azoknak mutatta, akik a közösségi oldalon folytatott tevékenységük alapján legalább 80 százalékos valószínűséggel az adott etnikai csoportba tartoztak. Az NWA nevű rapbandáról készült film kasszasiker lett, és a cég marketingigazgatója úgy nyilatkozott, a „rasszspecifikus reklámnak” köszönhetik a rekordösszeget hozó nyitási hetet.

4. Az ilyen és ezekhez hasonló hirdetések csak a személyre szabott tartalom kezdetét jelentik. A tökéletesedő arcfelismerő programokat a sok százmillió térfigyelő kamerával összekötve új lehetőségek nyílnak meg. Bármerre járunk, arcunk felismerése után a hirdetőoszlopokon nekünk szóló tartalom jelenhet meg. Ha a Facebook-aktivitásunk és Google-kereséseink arra utalnak, hogy költözni szeretnénk, mert gyermekünk született, akkor megjelenhet mellettünk egy hirdetés, ami a nevünkön szólítva egy környékbeli eladó lakást reklámoz azzal kecsegtetve, hogy az közel van az óvodához. A dolgok internetjének (IoT)¹ világában az is elképzelhető, hogy akciós tévéket reklámozó hirdetéseket látunk majd, amikor az otthoni televíziónk érzékeli, hogy élettartama a végéhez közeledik.

¹ A beépített okos szenzorok révén egymással és az emberekkel is kommunikáló gépek. A kifejezést 1999-ben találta ki Kevin Ashton angol tudós.

5. Az arcfelismerő szoftverek és a különféle adatbázisok összekötése után a személyre szabás lehetőségei végtelenné válnak. Ahhoz viszont, hogy ezeket az újonnan létrejövő tartalmakat lássuk is, szükségünk lesz egy megjelenítő eszközre. A legtöbb szakértő a kiterjesztett vagy a virtuális valóságot tartja ideálisnak a personalizáció eléréséhez. Ugyan hamarosan megjelenik a Microsoft HoloLens nevű kiterjesztettvalóság-szemüvege, de ez méreténél és dizájnjánál fogva még nem lesz alkalmas utcai viselésre. Sokan a Google Glass dicsőséges visszatérésére számítanak, miután 2015 tavaszán az Apple egyik volt vezetője került a projekt élére. A fejen viselt eszközök sikerét azonban befolyásolja a divat változása, ezért akadnak, akik szerint más módon jelenhetnek majd meg a személyre szabott tartalmak.

6. Az Apple-ről már több éve hallani, hogy be akar törni az önvezető autók piacára. Ez azért nagyon érdekes, mert az Apple-nél mindig ökoszisztémákban gondolkodnak, nem pedig önálló termékekben. Amint az autóvezetéssel töltött idő felszabadul, értékes perceket vagy akár órákat kaparinthatnak meg a technológiai cégek az emberek idejéből. Ennek az egyik eredménye a personalizált tartalom autóban való megjelenése lehet. Itt már nem kell az arcfelismeréssel bíbelődni, az autó ugyanis jól ismeri a benne ülőket. Az Apple esetében itt jelenik meg az ökoszisztéma fontossága: a cég az összes általa értékesített eszköz és szoftver használatából gyűjtött adatokat felhasználhatja majd. Bármerre járunk, az autó kommunikálhat a környezetével, és ezt a rólunk meglévő adataival összevetve képes lehet a leginkább releváns tartalmakat megjeleníteni.

7. A lehetőségeknek csak az emberek adatmegosztási hajlandósága szabhat határt. Már manapság is, de a jövőben különösen felelősen kell eljárni, amikor egy-egy technológiai cég az adatmegosztással kapcsolatos szerződési feltételek elfogadását kéri.

Szauer Tamás: HVG, 2016, adaptáció

I. RÉSZ

(30 pont / 100 pont)

Válaszoljon a következő kérdésekre!

1. a, Magyarázza meg, mit jelent az „implicit” szó! (1 pont)
- b, Magyarázza meg, mit jelent a „preferált” szó! (1 pont)
- c, Magyarázza meg, mit jelent az „irreleváns” szó! (1 pont)
- d, Magyarázza meg, mit jelent a „sztenderdizált” szó! (1 pont)
- e, Magyarázza meg, mit jelent a „megkaparint” szó! (1 pont)

2. Mi volt az ipari forradalom egyik legnagyobb vívmánya? **(5 pont)**
3. Mi a végfelhasználók szemszögéből a szolgáltatás felé irányuló implicit elvárás? **(5 pont)**
4. Miért nyílnak meg új lehetőségek az arcfelismerő programokat a sok százmillió térfelügyelő kamerával összekötve? **(5 pont)**
5. Miért érdekes az, hogy az Apple-ről már több éve hallani, hogy be akar törni az önvezető autók piacára? **(5 pont)**
6. A szerző azt állítja, hogy „[m]ár manapság is, de a jövőben különösen felelősen kell eljárni, amikor egy-egy technológiai cég az adatmegosztással kapcsolatos szerződési feltételek elfogadását kéri”. A szövegre utalva fejtsse ki ezt az álláspontot, és azt is, egyetért-e vele, vagy sem! **(5 pont)**

II. RÉSZ

(30 pont / 100 pont)

Kommentár (min. 100, max. 150 szóban)

Kommentálja a szöveg alapján, miért állítja azt a szerző, hogy „[m]anapság viszont az emberek nem egyforma, hanem személyre szabott dolgokra vágnak, így a XXI. század a personalizációról is szól”!

III. RÉSZ

(40 pont / 100 pont)

Esszé

A két téma közül válasszon ki egyet, és írjon egy minimum 300 szavas esszét!

1. lehetőség

„Egy ponton majd el kell döntened, hogy ki akarsz lenni. Ne engedd senkinek, hogy helyetted tegye meg!” (Holdfény, 2016)

vagy

2. lehetőség

„A véleményem olyan jó, mint a tiéd, és minden véleményt egyformán kell értékelni.” Fejtsse ki ezt az álláspontot a modern világ kontextusában, különös tekintettel a közösségi média használatára!